

Спеціалізованій вченій раді Д 35.051.01
у Львівському національному університеті ім. Івана Франка

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора економічних наук, професора

Дем'янишина Василя Григоровича

на дисертаційну роботу Макаренко Уляни Богданівни

«Фінансовий механізм розвитку медійних підприємств в Україні», подану
до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за
спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Актуальність теми дисертації

Розвиток інформаційної культури та засобів масової інформації в Україні тісно пов'язаний з науково-технічним прогресом та створює підґрунтя формування і збереження суверенності нашої держави. Медійні підприємства та організації відіграють також важливу роль у формуванні громадянського суспільства. Вони забезпечують прямий і зворотний зв'язок між владними структурами і населенням, виконують роль посередника й контролюючої інстанції, без якої не можуть обійтися ні держава, ні економіка, ні місцеве самоврядування. Забезпечення свободи циркуляції інформації, доступу до неї, свободи слова, захист засобів масової інформації від зловживань як владних, так і корпоративних структур, захист громадян та установ від зловживань засобів масової інформації, висока вимогливість до якості інформації – неодмінні вимоги громадянського суспільства до відносин на інформаційному полі.

В умовах сучасної інформаційної революції консолідація українського суспільства на засадах сталого розвитку можлива лише за умови ефективного функціонування фінансового механізму розвитку медійних підприємств, що залежить від стану організації формування фінансових ресурсів та вибору ефективної стратегії їх використання. Сьогодні українські суб'єкти господарювання досить часто обмежені у фінансових ресурсах. В цих умовах однією з найважливіших проблем вітчизняних медійних підприємств є недостатня ефективність щодо організації формування та управління

Затверджено керівником	
Львівський національний університет імені Івана Франка	
Бюро №	797
15.	09 2020

фінансовими ресурсами, що у свою чергу, окреслює проблему наявності значної кількості малорентабельних або збиткових і неплатоспроможних господарюючих суб'єктів. Саме тому дослідження проблем ефективного управління формуванням та використанням фінансових ресурсів є пріоритетними та потребують додаткового вивчення у сучасних ринкових умовах.

Зазначене вище вказує на надзвичайно актуальну проблему розроблення якісно нових теоретичних і методологічних підходів до формування ефективного фінансового механізму розвитку медійних компаній в Україні, який сприятиме впровадженню в життя соціально-економічної та культурної політики держави й посиленню інформаційної безпеки в країні. Опинована робота значною мірою заповнює упущення, що виникли у сфері поліпшення фінансового забезпечення діяльності медійних підприємств та регулювання медіаринку України у складних соціально-економічних та політичних умовах.

Всі структурні елементи дослідження відповідають темі дисертації. Зміст наукових завдань логічно узгоджений, достатньо повний і структурований, чітко деталізує поставлену мету.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконання дисертації проводилось у межах науково-дослідної роботи кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка «Формування фінансового потенціалу національної економіки» (державний реєстраційний номер 0116U001677), у рамках якої проведено дослідження теоретико-методологічних основ і запропоновано стратегічні напрями поліпшення фінансування розвитку медійних компаній в економіці України.

Рівень достовірності й обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Головною метою дисертаційної роботи автором визначено поглиблення теоретичних основ, розроблення методологічних положень і практичних

рекомендацій щодо підвищення ефективності функціонування фінансового механізму розвитку медійних підприємств України в умовах євроінтеграції.

Мета, об'єкт і предмет дослідження повністю відповідають обраній темі дисертації. Зміст сформульованих у дисертації наукових завдань відповідає актуальній проблематиці досліджень у відповідній сфері. За результатами дослідження отримані нові наукові положення, розроблено та обґрунтовано теоретико-методологічні підходи до формування фінансового механізму розвитку медійних компаній в Україні.

Структура роботи є логічною, а викладення матеріалу послідовним. Наукове дослідження містить чіткі, обґрунтовані тлумачення сутності понять із досліджуваної тематики, які взаємоузгоджені й логічно пов'язані між собою.

Обґрунтованість результатів дисертаційної роботи У. Б. Макаренка підтверджується вибором та кваліфікованим використанням сучасних методів наукового дослідження, принципів і підходів щодо побудови відповідних економіко-математичних моделей з виконанням необхідних розрахунків, що забезпечило наукову аргументацію і достовірність одержаних результатів.

Достовірність отриманих результатів підтверджується також їх широкою апробацією на чисельних міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях упродовж 2018 – 2020 років.

Логіка структурування дисертаційної роботи У. Б. Макаренка цілком відповідає її меті. Усе зазначене вище свідчить, що наукові положення, висновки і рекомендації, запропоновані в дисертаційній роботі, мають високий ступінь наукової обґрунтованості.

Новизна основних наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукова новизна одержаних результатів полягає у формулюванні власних теоретико-методологічних положень щодо удосконалення фінансового механізму розвитку національного медійного ринку й розроблення пропозицій щодо належного фінансового забезпечення діяльності медійних компаній України.

Автором запропоновані наукові підходи щодо визначення сутності фінансового механізму розвитку медійних підприємств як системи управління фінансами, яка охоплює фінансові методи, інструменти, важелі, стимули, нормативно-правове й інформаційне забезпечення та створена з метою впливу на формування, використання, розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів, підвищення ефективності діяльності медійних компаній, стимулювання стабільного функціонування медіаринку для забезпечення інформаційної безпеки в країні (пп. 1.1). Запропоноване тлумачення дало змогу виокремити фінансово-кредитні важелі впливу на розвиток вітчизняних медійних підприємств.

Під час дослідження У. Б. Макаренко застосувала методологічні прийоми для висвітлення характеристики структури фінансового механізму з виокремленням мікро- й макрорівня з метою забезпечення ефективного управління фінансами медійних компаній та фінансового регулювання розвитку національного медійного ринку. Це уможливило розподіл фінансових методів, інструментів, важелів та нормативно-правового забезпечення для їх використання у розрізі медійних підприємств та держави (пп. 1.3).

У дисертації здобувачем визначено критерії оцінки фінансового стану медійних підприємств (фінансових результатів, абсолютної і відносної фінансової стійкості, ліквідності, ймовірності банкрутства) та сформовано за результатами проведеного аналізу середні показники по медійному ринку, що дало змогу охарактеризувати параметри фінансового стану національного медіаринку (пп. 2.1).

Дисертанткою удосконалено методику побудови рейтингового показника оцінки фінансової стабільності медійного ринку в динаміці, який містить головні параметри фінансового стану, що дасть змогу прогнозувати очікувані результати його фінансової діяльності у довготерміновій перспективі (пп. 2.3).

За допомогою кореляційно-регресійного аналізу У. Б. Макаренко дослідила вплив функціонування національного медійного ринку на рівень суспільної довіри до інституту держави, тіньової економіки та виявила високий ступінь оберненого зв'язку між цими показниками: чим більша кількість

медійних підприємств тим вищий ступінь суспільної довіри та нижчий рівень тіньової економіки. Рівень суспільної довіри автором охарактеризовано як кількість членів кредитних спілок, які самі по собі уособлюють ступінь довіри. Результати такого аналізу уможливили сформулювати принципи формування державної політики на національному медійному ринку (пп. 3.1).

Важливе значення для вітчизняної науки має побудована дисертанткою концепція фінансового управління розвитком медійних підприємств України, у якій висвітлено мету, головні завдання, принципи, етапи реалізації та очікувані результати, що конкретизовані на мікро- та макроекономічному рівнях. Розроблення цієї концепції дало змогу визначити послідовність управління фінансами медійних організацій та напрями стимулювання розвитку медійного ринку з метою забезпечення інформаційної безпеки країни (пп. 3.3).

Теоретична і практична значущість результатів дослідження

Наукові положення, висновки та рекомендації, отримані дисертанткою за результатами дослідження, є певним внеском у фінансову науку стосовно поглиблення існуючих теоретико-методологічних засад функціонування фінансового механізму розвитку медійних підприємств України.

Наукове значення результатів дисертаційної роботи полягає в тому, що вони висвітлюють нові напрями розв'язання важливої наукової проблеми - удосконалення фінансового регулювання розвитку медійного ринку України з метою підвищення інформаційної безпеки держави.

Практична значущість результатів дослідження полягає в тому, що основні його результати доведені до рівня конкретних практичних рекомендацій щодо удосконалення фінансування та регулювання діяльності медійних компаній в Україні.

Науково-практичне значення результатів дослідження підтверджується їх впровадженням у діяльність Українсько-польського медіатовариства та Публічного акціонерного товариства «Телерадіокомпанія Люкс».

Основні положення та результати дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі на економічному факультеті

Львівського національного університету імені Івана Франка та факультеті суспільних наук Українського католицького університету.

Повнота висвітлення основних наукових результатів дослідження в опублікованих працях

Ознайомлення зі змістом дисертації та опублікованими працями здобувача підтверджує, що наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані у роботі, повністю відображені у публікаціях автора. За результатами дослідження опубліковано 21 наукову працю загальним обсягом 8,95 д.а. (6,67 д. а. належать особисто автору).

Автореферат у повній мірі розкриває основні наукові результати, які дисертантка отримала у процесі дослідження, а також ступінь новизни розробок і рекомендації щодо можливостей практичного застосування одержаних результатів наукового дослідження та є ідентичним змісту дисертації.

Можна зробити висновок, що повнота викладу основних результатів дисертації відповідає чинним вимогам МОН України.

Зауваження та дискусійні положення дисертації

Оцінюючи роботу загалом позитивно, доцільно відзначити наявні в ній деякі погрішності, дискусійні положення та недоліки.

1. У процесі побудови структури та елементів фінансового механізму розвитку медійних підприємств автору варто було б врахувати погляди інших науковців на таку його структуру та взяти до уваги запропоновані ними компоненти, які активізуватимуть розвиток медійного ринку України. Також доцільно було зазначити головні відмінності авторського погляду на фінансовий механізм порівняно з існуючими у науковій літературі твердженнями (пп. 1.3).

2. Дисертанту бажано було б у процесі оцінки впливу діяльності медійного ринку на соціально-економічні параметри України розширити кількість чинників, які б враховували вплив корупційної складової національної

економіки, посилення глобалізаційних процесів, інтеграції господарської системи у європейське співтовариство на діяльність вітчизняних медійних компаній (пп. 3.1).

3. Підчас побудови рейтингового показника для оцінки динаміки фінансової стабільності медійного ринку України у пп. 2.3 здобувачу варто було б урахувати вплив зовнішніх для суб'єктів господарювання чинників, таких як цінова політика держави, доступність кредитних ресурсів для фінансування діяльності, рівень залежності від інвестицій великих суб'єктів господарювання тощо.

4. У пп. 3.2 дисертації під час вироблення рекомендацій щодо поліпшення фінансового забезпечення вітчизняних медійних підприємств, актуально було б обґрунтувати перспективи впровадження у вітчизняну практику зарубіжного досвіду реалізації державної політики у сфері розвитку медійного ринку.

5. Розроблена автором у пп. 3.3 концепція значно б виграла у разі зазначення у ній набору конкретних інструментів фінансового регулювання державою розвитку медійного ринку із зазначенням відповідних умов їх застосування з урахуванням сучасних кризових явищ у національній економіці України.

Однак, вказані недоліки та зауваження не мають принципового характеру і не заперечують загальної позитивної оцінки дисертації. Автор роботи, Макаренко У.Б., продемонструвала добре розуміння актуальності проблеми, успішно розв'язав поставлені завдання.

Загальний висновок

Достатньо високий рівень дисертації, логічна завершеність наукових досліджень та практичних рекомендацій дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота Макаренко Уляни Богданівни «Фінансовий механізм розвитку медійних підприємств в Україні» є самостійною науковою працею, яка містить обґрунтовані теоретико-методологічні положення та практичні результати, що у сукупності спрямовані на вирішення важливого науково-

прикладного завдання – поліпшення фінансового забезпечення медійних підприємств України та активізацію розвитку медійного ринку України.

Теоретичні і практичні положення наукової новизни, висновки, пропозиції та рекомендації мають достатній рівень обґрунтованості, супроводжуються методичним і статистичним матеріалом. Основні наукові результати роботи є підґрунтям для подальших досліджень, розроблення навчальних програм з метою підготовки фахівців економічного напрямку освіти в цій сфері.

Дисертація має наукову новизну, теоретичне і практичне значення, відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами та доповненнями) Міністерства освіти і науки України, а її автор Макаренко Уляна Богданівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

**доктор економічних наук, професор,
заслужений працівник освіти України,
професор кафедри фінансів імені С. І. Юрія
Тернопільського національного
економічного університету
Міністерства освіти і науки
України**

В. Г. Дем'янишин

Підпис	<i>В. Г. Дем'янишин</i>
Завіряю:	<i>Т. Теренова</i>
Зав. загальним відділом	